

Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31078>

Özet

Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği, bireylerin spor bağlamında bir gruba (takım, kulüp veya spor topluluğu) aidiyet hislerini ve bu aidiyetten türeyen sosyal kimliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, orijinal formunun Sosyal Kimlik Kuramı çerçevesinde Türkçeye uyarlanmasıyla oluşturulmuştur. Bu uyarlama çalışması, spor psikolojisi alanında sosyal kimliğin etkilerini incelemek için güvenilir ve geçerli bir araç sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçek, Turkey, Yetim ve Sezer tarafından 2018 yılında Türkçeye kazandırılmış olup, spor ortamlarında grup içi süreçlerin ve bireysel motivasyonun anlaşılmasına önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Kimlik, Spor Psikolojisi, Grup Aidiyeti, Takım Kimliği, Ölçek Uyarlama, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Hikmet Turkey, Ali Ahmet Yetim, Pınar Sezer.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, sporcuların veya spor takipçilerinin ait oldukları spor gruplarıyla olan psikolojik bağlarının gücünü ve niteliğini belirlemektir. Bu araç, spor ortamlarında grup içi süreçlerin (örneğin, motivasyon, işbirliği, performans) sosyal kimlik tarafından nasıl etkilendiğini araştırmacılara sunmak için tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş olan sosyal kimlik ölçeği yapısının Türk spor kültürüne ve diline uygunluğunu test etmeyi ve Türkiye'deki akademik çalışmalara standart bir ölçüm aracı kazandırmayı amaçlamıştır. Ölçek, özellikle sosyal kimliğin spor katılımı ve grup bağlılığı üzerindeki etkilerini incelemek isteyen araştırmacılar için kritik öneme sahiptir.

Yapı (Construct)

Ölçek, bireyin kendini bir sosyal grubun üyesi olarak tanımlaması sonucu ortaya çıkan sosyal kimlik yapısı ölçmektedir. Spor bağlamında bu yapı, genellikle bireyin takıma veya spor kulübüne ne kadar güçlü bir duygusal ve bilişsel bağlılık hissettiği ile ilişkilidir. Bu bağlılık, bireyin davranışları, tutumları ve benlik saygısı etkileyen merkezi bir rol oynar.

Sosyal Kimlik Kuramına göre, bireyler grup üyesi üzerinden kendilerine değer atfederler. Bu ölçek, spor ortamında bu özdeşleşmenin derecesini nicel olarak belirleyerek, grup dinamikleri ve

sporcu psikolojisi arasındaki ilişkiyi anlamayı kolaylaştırır. Ölçek maddeleri, genellikle kişinin gruba yönelik duygusal yaklaşımı, gruba ait hissetme düzeyi ve grubun kişiyi benlik algısındaki merkeziliği gibi boyutları kapsamaktadır.

Geçerlik

Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerlik düzeyini belirlemek amacıyla psikometrik analizler gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, ölçeğin orijinal yapıya Türk örnekleminde de koruyup korumadığı doğrulanmıştır. Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak test edilmiştir.

DFA sonuçları, uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilir düzeylerde olduğunu ve ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısına doğrulanmış olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin spor bilimindeki sosyal kimlik yapısına kültürel olarak uygun ve geçerli bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır. Ayrıca, ölçeğin içerik geçerliliği, uzman görüşleri alınarak çeviri-geri çeviri süreçleriyle desteklenmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (tutarlılık) çalışmaları, iç tutarlılık katsayıları ve genellikle test-tekrar test yöntemleri kullanılarak rapor edilmiştir. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılığı (Cronbach Alfa katsayısı) yüksek olduğu ve psikometrik standartları karşıladığı belirlenmiştir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmede ne kadar birleştirebilir olduğunu gösterir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirlik analizleri, sporcu veya taraftar grubuna belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulandığında ölçek sonuçlarının kararlı olduğunu ortaya koymuştur. Bu, ölçeğin zaman içinde tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü incelemek için doğrulanmış Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinal formunda tanımlanan çok boyutlu yapıya (örneğin, bilişsel kimlik, duygusal bağlılık) Türk örnekleminde de geçerli olup olmadığını test etmiştir.

Analiz sonuçları, ölçeğin kuramsal temellerle uyumlu olan bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir. Bu, araştırmacıların ölçekten elde edilen puanları güvenle alt boyutlar bazında yorumlayabilmesine olanak tanır. Faktör yükleri, maddelerin ait oldukları faktörü yüksek düzeyde temsil ettiğini ortaya koymuştur.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (Genellikle 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum şeklinde puanlanır.)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal Dil (Büyük olasılıkla İngilizce).

Popülasyon Grubu: Sporcular, Spor Kulübü Üyeleri ve Sporla İlgili Yetkin Popülasyon.

Yaş Grubu: Ergenlik Dönemi ve Üzeri (Yetkinler).

Popülasyon Detayları: Ölçek, aktif spor yapan veya belirli bir spor grubuna yüksek düzeyde duygusal bağlılık gösteren bireylerden oluşan örneklem üzerinde test edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Sosyal Psikoloji, Sporcu Bağlılığı, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Grup Dinamikleri, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Değil (Makalede belirtilmemiştir).

Kurum E-posta Adresleri: hikmet.turkay1@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar Hikmet Turkey).

Yazın Adresi: Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye (Sorumlu yazarın kurumu).

İzinler ve Ücretler ve Test Yılı

Test Yılı: 2018 (Türkçe uyarlama makalesinin yayın yılı).

İzinler ve Kullanım Ücreti: Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için ölçeğin sorumlu yazarı (Hikmet Turkey) ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için özel izinler gerekebilir.

Makale Bağlantısı: Çalışmanın yayınlandığı dergiye ait doğrudan bağlantı: asosjournal.com

Referanslar

Turkay, H., Yetim, A.A. ve Sezer, P. (2018). Sporda Sosyal Kimlik Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. The Journal of Academic Social Science, 6(78), 493-504.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [sporda-sosyal-kimlik-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/sporda-sosyal-kimlik-olcegi-toad.pdf)

Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddelerine yer verilmemiştir. Ölçek maddeleri ve detaylı puanlama bilgileri için Turkay, Yetim ve Sezer (2018) tarafından yayımlanan orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM